

Nyhedsbrev nr. 3 – eftersommer 2019

Foreningen Historiske Planter

Kære alle medlemmer

Indtil nu har vi haft et dejligt arbejdsomt år i Middelalderhaven, om en måned ca. lukker vi ned for 2019. Men der er fortsat mange arrangementer endnu.

Kalender

Havelauget	Mandage kl. 10 – 12.30 Torsdage kl. 10-12 De 6 mandage før markedstirsdagene sløjfes.
Havelauget starter	Mandag d. 18. marts kl. 10 og torsdag d. 11. april
Havelauget stopper	Torsdag d. 10. okt. og mandag d. 11. nov.
Foredrag P. Mølgaard	Cannabis – Folkebiblioteket d. 8. okt. kl. 19 - Entré
Æblernes Dag	Fred. den 18. okt. kl. 11-15
Bogmesse	Den 9. nov. Biblioteket Vordingborg kl. 10-15
December Basar	Den 15. december på Sukkerfabrikken kl. 11-17

Bestyrelsesmøder

Torsdag den 7. november kl. 12

Torsdag den 5. dec. Kl. 10

Foredrag på Møns Folkebibliotek

Per Mølgaard

Cannabis – hamp og hash

Møns Folkebibliotek d. 8. okt. kl. 19 – Entré 50,- kr. Medlemmer og støttemedlemmer betaler 25,- kr. Arr: Folkeuniversitetet og Foreningen Historiske Planter

Per skriver:

CANNABIS – hamp og hash

Hamp har været her før mennesket kom til verden, og har været en vigtig del af menneskets liv siden de første mennesker. De har skullet have noget at leve af, har samlet hvad der voksede omkring hvor de boede. Hamp har været der tidligt, og er en plante med mange anvendelser. Som foder til dyr, frø og unge skud til menneskets egen ernæring og til olie. Strået lange fibre kunne bruges som reb til at holde husdyrene og binde om tømmer til husbygning. Tørret strå har været godt som sengehalm, og efter brug har det kunnet brænde. Måske er en behagelig, euforisk røg blevet udviklet. Nomader har bragt frø med sig, og på den måde er planten spredt sammen med mennesket.

I foredraget fortælles om udviklingen af *Cannabis*, den vanskelige klassifikation og navngivning, dens udbredelse, hvornår er det hamp og hvornår droge, begges anvendelse, spredning, dyrkning og forekomst, samt lidt om de nye tiltag med brug af lægemidler med ekstrakt af *Cannabis*.

Æblernes Dag

Hvert år i efterårsferien fejrer man æblerne i Stege. Vi er naturligvis med og denne dag har vi normalt æblelege for børn, smagsprøver og aktiviteter. Frank Egholm tilbyder at snitte sammen med børn og vore aktive fra havelauget har fundet på lege og aktiviteter mellem 11 – 15. Vores salgsvogn er igen fyldt med unikke produkter, der er lejlighed til en god handel.

Biosfære Temadag

Vi er jo ambassadører for Møn UNESCO Biosfære og er inviteret til denne dag, som omhandler FN's 17 verdensmål.

Det er fredag den 25. oktober kl. 14 – 17.30 på Præstekilde. Det er gratis og udover oplæg deltager man i en af 4 workshops.

Se nærmere på kommunens biosfæresider og kontakt selv Annette Tenberg

Historisk Botanisk Haves Venner

Der afholdes stiftende møde, hvor kommunen sammen med haveselskabet vil forsøge at oprette en venneforening, som kan indgå i pasningen og udviklingen. Det sker den 31. oktober kl. 17.

Alle kan møde op, se sted i pressen.

For et år siden afholdt vi, Haveselskabet + kommunens repræsentant og undertegnede et møde i Middelalderhaven, netop for at beskrive og undersøge muligheder og forudsætninger.

Bogmesse

På Vordingborg Bibliotek er der for 2. gang Bogmesse, vi deltager med årsskriftet Althea, og der bliver lejlighed til et kort foredrag. De fleste deltagere er lokale skønlitterære forfattere og alle har en stand med sine produkter.

Lørdag den 9. november kl. 10 – 15

Althea

Vores årsskrift nr. 3 bliver i øjeblikket produceret. Vi tror at det udkommer lige før bogmessen den 9. november. Alle får et nyhedsbrev med omtale, når Althea er udkommet – det bliver godt.

Havelauget

Der har været masser af arbejde i 2019. Haveåret startede jo ovenpå en mild vinter, og derfor blev mange af vore planter ekstra kraftige. Desuden var det året, hvor mange 1-årige overvintrede og voksede videre, hvilket betød at flere planter blev meget store.

I flere bede måtte der beskæres, så de største stauder ikke overvoksede de mindre. I midten af vore små temabede kan det være svært at få lys, og de mindste urter må flyttes ud til kanten. Næste forår vil vi vurdere om kraftige planter skal erstattes med nye små.

Også 2019 havde en tør og varm periode, hvor vi var opfindsomme med forsyning af vand, alle pletter og nyplantninger skal vandes, men det meste andet skal helst kunne klare sig. Vi har mistet nogle få planter, ikke så mange som i det varme år 2018, men heldigvis er de fleste klar i vore børnehavede.

Hver uge skal Middelalderhaven holdes fin, det betyder at planter bindes op, kanter klippes og ordnes og bedene ses efter – måske er der vokset noget fint frem, som skal gemmes i en potte. Tidligt på året starter de frivillige med at høste til tørring, der skal bruges mange planter, mange forskellige planter, især blade, men også blomster og lidt rødder. Før sommeren er de første frø klar og frøhøsten fortsætter næsten helt til de sidste havedage. Vi har altid mange frø til tørring og lige pludselig skal de i glas.

Høsten af planter og frø er vigtigt, det er grundlaget for mange spændende produkter og på den måde kan vi forsøge med gode recepter og anvende de historiske planter.

Middelalderhaven har mange pottedplanter og mange slags frø til salg. Efterhånden kan vi levere mange specielle planter, også til andre haver eller til private. Forleden stod der i en urte-gruppe på facebook, som svar på mangel på bestemte urter: "Prøv Middelalderhaven".

Kompost-hjørnet

For nogle uger siden startede vi en større oprydning og omorganisering, således at kompostanlægget flyttes og der bliver plads til børnehaved nr. 4. Der er allerede ryddet meget op og vi håber at alt kan være på plads før æblernes dag.

Samtidig skal alle pottedplanter flyttes og nu stå alfabetisk i de 4 bede.

Komposten for i år er kørt ud og vore planter kan nu nyde den gode kraft der er tilført.

Ny bygning

I foråret indså vi, at der skulle flere m² til og et nyt skur blev planlagt.

Det stod færdig før sommeren og nu er der mange hylder, hvor vi kan tørre planter. Heldigvis blev der også plads til mange andre skatte, men kom selv og se ved lejlighed.

Det første skur blev bygget i august 2015, det måtte vi rykke ca. 60 cm. forleden. Naboen var ked af, at der kom vand fra vores tag og nu tror vi at problemet er løst til alles tilfredshed. Skuret gled de 60 cm. ved hjælp af snilde og muskelkraft – og heldigvis ingen revner.

Bestøvning

Vilde bier og honningbier har nok at se til i Middelalderhaven, da vi både ønsker frø og frugter. I foråret havde vi problemer med sværme, men ellers er det gået godt. Jette har hjulpet os med bierne fra start og vi har fået honning og mon ikke mange frugttræer i hele Stege har fået besøg.

Vi har vel den have med flest forskellige bi- og insekthoteller, når man kommer rundt og tilser dem glædes man over alle de huller og rør, som er fyldte og nu har nye bier liggende klar. Middelalderhaven inspirerer mange med vore flotte bihoteller.

Unik plantesamling

Vore temabede og temaer i øvrigt indeholder en meget lang række af historiske planter. Det fører for vidt at gennemgå alt her i nyhedsbrevet, men de over 300 forskellige planter byder på mange specielle, sjældne og naturligvis flest almindelige. Havens gæster er netop tilfredse med opstillingen i temaer, hvor man kan få overblik, ny viden og svar på planternes anvendelsesmuligheder.

Roser til populær have

Når vi påstår at Middelalderhaven er populær, at Middelalderhaven roses, at mange gæster vender tilbage år efter år, så har det naturligvis sin rigtighed. Vigtigst er måske den plantesnak og havesnak man ofte får med gæsterne, der er stor viden om de historiske planter og mange har god forstand på detaljer og planternes anvendelse.

Men vi er også glade for, at der kommer mange gæster, hver eneste dag kommer der mange hold, nogle med sommermagasinet i hånden, måske er det udleveret hos de mønske turiststeder. Det er også hyggeligt når familier og grupper medbringer kaffekurven, man har valgt at besøge vores have og netop her skal mad og drikke indtages.

Vi er også glade for at vi sælger vore produkter, når vi har valgt at fremstille unikke plante produkter til salg er det naturligvis også vigtigt at vi får penge ind. Middelalderhaven kan udvikle sig med en solid økonomi.

I år har mange doneret et beløb i vores mælkejunge, vi er meget taknemmelige for donationer, disse beløb tæller en del når året er gået, bliv endelig ved!

Aktiv

Husk på, at de aktive mødes i havelauget.

Hvis der er stemning, så vil bestyrelsen gerne forsøge med aften-havelaug eller lørdags-havelaug – mest for de medlemmer, som er på arbejde i dagtimerne. Fortæl hvis du har ønsker!

Høstlaug

Man kan også være aktiv ved at samle urter til vore produkter, der er mange muligheder – tilmeld dig høstlauget og en mail sendes rundt flere gange forår og sommer.

Dette år

Frø-Popup

I maj måned arrangerede vi Frø-Popup for 3. gang. Private og foreninger kommer med deres frø og planter og der er god lejlighed til at bytte og købe. Det er et fint tiltag og en god mulighed for at få nye og specielle grønsager og blomster til sin egen matrikel.

Urtekursus

Anemette Olesen kom og skulle øse af sin store viden, vi havde planlagt kursus over to dage, det var muligt at være med en eller to dage. Lidt over 20 var med hver dag og her oplevede deltagerne

at Anemette kunne gå rundt i Middelalderhaven og fortælle om hver enkelt plante og dens anvendelse nu og historisk.

Det er sjældent, at vi drukner i regn, men denne weekend fik vi både byger og torden, trods de mange lyn over Stege holdt vi ud og fik også smagt nogle fantastiske retter lavet af havens køkkenurter. Fremstilling af cremer oa., dette skal vi forsøge at gentage ved en anden lejlighed.

6 tirsdage

Stege er blevet berømt for sine markedstirs-dage – og tilstrømningen er stor. Vi nyder godt af nogle af disse gæster, og Middelalderhaven får besøg af planteinteresserede og nysgerrige.

Vi plejer at have fokus på bestemte planter, med omvisninger, smagsprøver, aktiviteter, salg af planter, frø og hefter.

Blommens Dag

I år forsøgte vi med et ekstra tema – om blommer.

I august fandt vi en lørdag, hvor der blev præsenteret blommer, mirabeller og kræger. Der var spændende smagsprøver, formidling, opskrifter og flere gæster havde lyst til en blommesnak. Måske forsøger vi igen til næste år.

Sildemarked i Stege

Vi havde valgt at placere vore aktiviteter lørdag, medens haven blot var åben fredag.

Der blev tilbudt smagsprøver, samt "En haps og en snaps", hvor vi fokuserede på snapseplanter og de mange muligheder, som urterne giver i alkohol. Politiet har meddelt, at vi gerne må tilbyde små smagsprøver af vore kryddersnapse.

Aktive til arrangementer

Vi kan sagtens bruge lidt flere aktive til årets arrangementer. Det er jo de aktive i havelauget, som også er med de 10-14 gange vi har større events i Middelalderhaven. Men, hvis du har lyst til at deltage, så er der mange opgaver, hvor man kan være med.

Ren-Dag

8 aktive deltog i dagen på Nyord, hvor der heldigvis ikke er meget skrald.

Den 9. oktober fylder vores forening 6 år, tillykke til foreningen og vores middelalderhave, som begge har det godt.

Lars J Larsen, den 29. september 2019

PS: Skurkagtigheder

Alt er dog ikke rosenrødt, vi har haft nogle lømler – flere gange, som laver hærværk i haven. Det er anmeldt og vi er i dialog med det lokale SSP.